

REFERAT Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal udvikling - 2022-2025 d. 11-04-2023

Mødedato Tirsdag d. 11. april 2023 kl. 16:30

Mødested Mødelokale 5, Allerslev

Mødedeltagere Klaus Kristiansen, Bente Blumensaat, Susanne Borup, Grethe Nørtoft
Saabye, Jens K. Jensen, Nynne Larsby Friis

Indholdsfortegnelse

EKL - Godkendelse af dagsorden.....	3
EKL - Orientering april 2023.....	4
EKL/TMB - Skitseprojekt for byggemodning af Kirke Såby Erhverv etape 2.....	5
EKL - Godkendelse af rammer for indledende høring og Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023.....	8
EKL - Anvendelse af kommunale arealer til termonet-anlæg.....	12
EKL - Driftstilskud til LAG Fjordlandet.....	14
EKL - Kriterier for udmøntning af Landsbypuljen 2023.....	16
EKL - Klimauge-koncept og plan for Klimaugen 2023.....	19
EKL - Orientering om fortsættelse af DK2020-samarbejdet.....	24
EKL - Klimaskovudvalg for klimaskov syd for Lejre By - vedtagelse af kommissorium.....	25
EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Forventet regnskab 1-2023.....	29
EKL - Eventuelt.....	37
EKL - Godkendelse af referat.....	38

Punkt 1: EKL - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Dagsorden godkendt.

Bente Blumensaat (A) deltog ikke under behandlingen af dette punkt.

Punkt 2: EKL - Orientering april 2023

22-008602

Beslutning

Taget til orientering.

Resumé

A. Samarbejde med Lejre Erhvervsforum om årets erhvervskonference

På baggrund af henvendelse fra Lejre Erhvervsforum har udvalgets formand og administrationen drøftet mulighederne for en fælles konference i år med Lejre Erhvervsforum. Det er vurderingen på nuværende tidspunkt, at der er gode perspektiver i et samarbejde. Administrationen orienterer kort herom på mødet. På næste møde den 8. maj 2023 præsenteres et forslag til program og model for en fælles konference.

B. Ejby som pilotlandsby i projekt om grøn boligrotation

Ejby er blevet udvalgt som en af tre pilotlandsbyer til et projekt om grøn boligrotation i landdistrikterne. Det er Landdistrikternes Fællesråd og Forenet Kredit, der står for projektet, som skal sætte fokus på manglen på seniorvenlige boliger i landdistrikterne, så seniorer kan blive gamle i deres lokalområde. Det grønne element i projektet handler om, hvordan der kan skabes attraktive og klimavenlige seniorboliger, samt hvordan der sikres energirenovering af de familiehuse, som seniorerne typisk frigiver til tilflyttende børnefamilier. Boligrotationen er vigtig for at skabe nyt liv i landdistrikterne, og nøglen er at skabe flere seniorboliger, der sætter gang i boligrotationen. Pressemeddelelse om projektet kan læses her: <https://www.landdistrikterne.dk/pressemeddelelser/forenet-kredit-og-landdistrikternes-faellesraad-vil-saette-skub-i-den-groenne-boligrotation-i-landdistrikterne/>

Projektet styres af Landdistrikternes Fællesråd med hjælp fra det rådgivende ingeniørfirma COWI. Projektet sættes i gang tirsdag den 12. april 2023 med et borgermøde kl. 17.00-19.00 i Ejby Forsamlingshus, hvor borgerne i Ejby er inviteret. Borgermødet vil blive fulgt op af en workshop og vil munde ud i et visionskatalog, der samler erfaringerne fra projektet samt evt. en afslutningskonference. De to øvrige pilotlandsbyer er Givskud i Vejle Kommune og Asaa i Brønderslev Kommune.

Punkt 3: EKL/TMB - Skitseprojekt for byggemodning af Kirke Såby

Erhverv etape 2

21-3241A

Beslutning

Indstillingerne anbefales med den bemærkning, at udvalget ønsker sagen revurderet i første halvår 2025, hvis arealet ikke er solgt i sin helhed inden da.

Resumé

I Kirke Såby ved Landevejen er der lokalplanlagt for et erhvervsområde. Etape 1 er udstykket og bebygget for mange år siden. Etape 2 er endnu ikke byggemodnet og udstykket, og området ejes af Lejre Kommune.

Den 22. juni 2021 gav Kommunalbestyrelsen anlægsbevilling til udførelse af skitseprojekt og anlægsoverslag for byggemodningen. Skitseprojekt og anlægsoverslag blev udført i 2. halvår 2021, hvor der også blev indhentet vurdering af mulig salgspris for erhvervsgrunde i området. Projektet har ligget stille i 2022 pga. stillingsvakanter og opgavepres i Trafikafdelingen.

I denne sag skal tages stilling til, om byggemodningen skal detailprojekteres og udføres med henblik på udstykning og salg af grunde.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der ikke projekteres og udføres en byggemodning.
2. at arealet i stedet sættes til salg som en stor, samlet grund i ikke-byggemodnet stand.
3. at administrationen udarbejder udbudsmateriale for salg af grund til godkendelse.

Beslutningskompetence

Økonomiudvalget

Sagsfremstilling

Lokalplanen, der sætter rammerne for Kirke Såby Erhverv, er Lokalplan 47. Den blev vedtaget i 1990 og er således fra den gamle Hvalsø Kommune. Første etape af erhvervsområdet er fuldt udbygget med vejene Kastanievej og Rønnevej. Den kommende anden og sidste etape ligger vest for det gamle jernbanetracé, der gennemskærer lokalplanområdet. Etape 2 omfatter et areal på ca. 27.000 kvm., som alene er ejet af Lejre Kommune. Oversigtskort er vedlagt.

Skitseprojekt

Som grundlag for skitseprojektet var udarbejdet et dispositionsforslag for området. Dispositionsforslaget er vedlagt som bilag.

Det var en væsentlig binding for dispositionsforslaget, at arealet ligger i en lavning, og at det af tilgængeligt kortmateriale fremgik, at der findes et rørlagt vandløb på tværs af arealet. Det betød, at en betydelig del af arealet blev forudsat disponeret til vandhåndtering og genåbning af det rørlagte vandløb.

Lokalplanen åbner to muligheder for vejbetjening af området hhv. fra Kastanjevej i det eksisterende erhvervsområde og fra Landevejen/Acacievej. Pga. stor højdeforskel fra Kastanjevej over den gamle jernbanedæmning, opererer dispositionsforslag og skitseprojekt med vejadgang fra Landevejen/Acacievej.

Skitseprojektet er udarbejdet i to varianter, alternativ 1 og alternativ 2. Alternativ 1 giver mulighed for udstykning af 4 grunde på i alt 13.850 kvm. Alternativ 2 giver mulighed for udstykning af 3 grunde på i alt 17.100 kvm.

Det salgbare areal kan ændre sig i forbindelse med detailprojektering. Der er i skitseprojektet ikke taget højde for, at der skal være vendemulighed for lastbiler. Dette vil reducere det salgbare areal. Modsat er det under skitseprojekteringen sandsynliggjort, at det rørlagte vandløb er afskåret i forbindelse med et kloakprojekt i 1980 og derfor ikke modtager vand fra et opland. Ved sporstofundersøgelser og tv-inspektion i januar 2023 er det konstateret, at vandløbet er afskåret. Dette kan øge de salgbare arealer i forbindelse med detailprojektering.

Skitseforslag i form af notat, to plantegninger og et tværsnit er vedlagt som bilag.

Anlægsoverslag

Til skitseprojektet er udarbejdet anlægsoverslag for både alternativ 1 og alternativ 2. For alternativ 1 er overslaget på 7,3 mio. kr., og for alternativ 2 er overslaget på 6,7 mio. kr. Heri er ikke indregnet udgifter til landinspektør og rådgivning, som skønsmæssigt vil udgøre yderligere 15 %. Overslagsmæssigt vil de samlede byggemodningsomkostninger for alternativ 1 derfor være ca. 8,4 mio. kr., og for alternativ 2 ca. 7,7 mio. kr. Anlægsoverslagene er vedlagt som bilag.

Prisvurdering for grunde

Sideløbende med udarbejdelse af skitseprojektet er der indhentet vurdering af mulig salgspris for grunde fra erhvervsmæglerkæden Engel/Völkers Commercial. Grundstørrelserne i vurderingen afviger fra grundstørrelserne i skitseprojektet, idet skitseprojektet ikke var færdiggjort på tidspunktet for vurderingen. Engel/Völkers vurderer, at erhvervsgrundene vil kunne sælges for 250 kr./kvm. Heri er forudsat, at køber betaler tilslutningsbidrag til alle forsyningsselskaber. Vurderingsrapport er vedlagt som bilag.

Det mulige salgsprovenu for alternativ 1 udgør på den baggrund ca. 3,5 mio. kr., og for alternativ 2 ca. 4,3 mio. kr.

Engel/Völkers har også vurderet mulig salgspris for hele arealet som en samlet grund. Engel/Völkers vurderer også i den sammenhæng, at arealet vil kunne sælges for 250 m². Det skyldes, at det er byggeretsarealet, der er afgørende for prisen og ikke grundarealet. Byggeretten er dog afhængig af grundarealet, idet lokalplanen fastsætter en maksimal bebyggelsesprocent på 33 % af grundarealet.

Hvis man antager, at hele arealet kan sælges ikke-bygget for 250 kr./kvm, svarer det til en salgspris på 6,8 mio. kr. En sådan pris er dog næppe realistisk, fordi byggeretten i lokalplanen ikke nødvendigvis kan udnyttes fuldt ud, og fordi køber i den situation må påregne selv at skulle etablere vejtilslutning, vandhåndtering mv. Til gengæld vil Lejre Kommune i dette scenarie ikke have udgifter til byggemodning.

Udtalelser

Planerne om byggemodning af området har været præsenteret for Lejre Erhvervsråd på møde den 2. februar 2021. Den overordnede holdning blandt medlemmerne var positiv, og at det kun kunne gå for langsomt med byggemodning og salg. Det blev nævnt, at grundene gerne måtte være så store som muligt.

Administrationens vurdering

På det foreliggende grundlag er der fortsat noget usikkerhed om det mulige, salgbare areals størrelse, og vurderingen af mulig salgspris er naturligvis også behæftet med usikkerhed.

Skitseprojektet, anlægsoverslagene og den indhentede vurdering indikerer dog uanset dette med stor sikkerhed, at byggemodning og udstykning af området til flere erhvervsgrunde vil være forbundet med et betydeligt økonomisk tab for Lejre Kommune. Og dette uden, at Lejre Kommunes anskaffelsespris for arealet er indregnet.

Administrationen modtager jævnligt henvendelser med interesse for at købe en erhvervsgrund i området. Det er i nogle tilfælde mindre grunde, der efterlyses, men flere har også vist interesse for at købe hele arealet.

På den baggrund anbefaler administrationen, at der ikke projekteres og udføres en byggemodning af arealet, men at det i stedet sættes til salg som en stor samlet grund i ikke-bygget stand.

Økonomi og finansiering

På baggrund af det udarbejdede skitseprojekt, anlægsoverslag og indhentet prisvurdering vil det være forbundet med et underskud i størrelsesordenen 3,4 - 4,9 mio. kr. at bygge, udstykke og sælge erhvervsgrunde på arealet. Beløbene er dog behæftet med en del usikkerhed.

På baggrund af henvendelser til administrationen vurderes det muligt at sælge hele arealet i ikke-bygget stand. En realistisk salgspris er vanskelig at skønne, men Lejre Kommune vil i givet fald ikke have udgifter til byggemodning.

Bilag

Oversigtskort

Dispositionsforslag

Skitseforslag, notat

Skitseprojekt, plantegning alternativ 1

Skitseprojekt, plantegning alternativ 2

Skitseprojekt, tværsnit

Anlægsoverslag, alternativ 1

Anlægsoverslag, alternativ 2

Vurderingsrapport

Punkt 4: EKL - Godkendelse af rammer for indledende høring og Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023

22-007582

Beslutning

Indstillingen tiltrådt.

Resumé

Kommunalbestyrelsen godkendte den 27. februar 2023 tids- og procesplan for Plan- og Bæredygtighedsstrategi og Kommuneplan 2024. I overensstemmelse med tidsplanen er der blevet afholdt temamøde mandag den 13. marts 2023. På baggrund af oplæg og drøftelser på temamødet fremlægges her rammer og grundlag for administrationens arbejde dels med at forberede den indledende høring til og dels for indholdet af Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at administrationens forslag til rammer og grundlag for den indledende høring og indholdet i Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 godkendes.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte den 27. februar 2023 tids- og procesplan for Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 og Kommuneplan 2024. Tidsplanen bygger på Kommunalbestyrelsens ønske om, at borgerdialogen om specifikke arealudlæg håndteres, inden arbejdet med kommuneplan 2024 reelt igangsættes. Som en del af tids- og procesplanen blev det derfor besluttet, at Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 skal bygges op, så den kan sætte rammen for en mere geografisk funderet drøftelse af, hvordan udviklingen af de forskellige byer og områder i kommunen skal ske i fremtiden. Debatten om strategien er i følge tidsplanen planlagt i efteråret 2023.

I overensstemmelse med tidsplanen blev der mandag den 13. marts 2023 afholdt temamøde for Kommunalbestyrelsen. På temamødet blev temaer og indhold til den kommende strategi drøftet blandt andet på baggrund af et inspirationsoplæg af Helga Grønnegaard, der delte sine erfaringer fra projektet "Fremtidens bæredygtige landskaber" om konkurrencen om arealerne.

Konkurrencen om arealerne i det åbne land har været på dagsordenen flere steder i de seneste år. Teknologirådet afsluttede i 2017 en stor undersøgelse af de vigtigste former for arealanvendelse i Danmark og drivkræfterne bag udvikling i det åbne land. Undersøgelsen viste, at der er målsætninger for brugen af 130-140 % af Danmarks areal. Og siden er der kommet yderligere arealønsker til - særligt som følge af klima- og biodiversitetskriserne. Undersøgelsen viste, at der er brug for plads til:

- A. Landbrug og fødevarer: Landbruget har været og er stadig en dominerende faktor i det danske landskab. 61% af Danmarks samlede areal bruges til landbrug og fødevarerproduktion. I takt med, at klimaforandringerne vil lægge øget pres på fødevarsikkerheden rundt i verden, vil der komme øget fokus på, hvad landbrugsarealerne benyttes til.
- B. Energiproduktion: Klima-, energi- og forsyningskriserne stiller krav om øget produktion af vedvarende energi. Der er mål om en firedobling af den vedvarende energiproduktion. Det kræver arealer til f.eks. vindmøller, solcelleparker, biogasanlæg, energianlæg på land, pyrolyseanlæg (lagring af CO₂ i biokul), PTX-anlæg (produktion af brint vha. overskydende vindkraft), kollektive jordvarmeanlæg (termonet) m.m.
- C. Skov og Lavbund: Ca. 15 % af Danmark er i dag dækket af skov. Skovrejsning har i mange år været et politisk ønske, og det er blevet aktualiseret af klimakrisen og behovet for at lagre CO₂. Det officielle mål er 25 % skov i Danmark. Det er ligeledes et nationalt mål om at udtage lavbundsarealer af landbrugsdrift for at holde på det kulstof, der er lagret i disse områder. Udtagning af lavbundslande vil samtidig forbedre vandmiljøet.

D. Natur, landskab og biodiversitet: Natur og områder med særlige landskabskvaliteter dækker 10-15 % af Danmarks arealer. EU's nye biodiversitetsstrategi stiller krav om, at medlemslandene skal nå 30 % beskyttet natur, hvor 10 % skal

være strengt beskyttet.

E. Fritidslandskaber: Fritidslandskaber som golfbaner, sportsanlæg, sommerhusområder, camping udgør ca. 1 %, men forventes øget i fremtiden.

F. Infrastruktur og mobilitet: Veje, jernbaner, broer m.v. dækker godt 2 % af Danmarks areal. Ønsker til bedre mobilitet på tværs af landet stiller krav om arealer til f.eks. flere motorveje.

G. Urbanisering: Byerne dækker ca. 8 % af Danmarks areal. Byerne vokser for at kunne tilpasse befolkningens ændrede boligbehov og i kraft af, at flere flytter mod de større byer. Ydermere ønsker virksomhederne arealer for at kunne vokse.

H. Vand og klimatilpasning: Området dækker ca. 2 % af Danmarks areal. Men for at imødekomme fremtidens ekstremregn, skal der sikres yderligere arealer til opsamling og tilbageholdelse af vand. Ydermere er der behov for at sikre fremtidens drikkevand bedre. Det sker f.eks. ved, at vandværker køber jord eller indgår dyrkningsaftaler i boringsnære beskyttelsesområder.

Resultaterne fra både Teknologirådet og projektet "Fremtidens bæredygtige landskaber" viser, at det er muligt gennem samskabelse, mere helhedsorienteret planlægning, prioritering og samtænkning at optimere arealanvendelsen i Danmark. Men det kræver en proces, hvor lokalområder aktiveres og revitaliseres gennem en række samtidige tiltag, der går på tværs af aktører og finansiering. Det er samtidig en proces, der kan få forskellige interesser til at spille afvejet og helhedsorienteret sammen i de lokale landskaber og sikre lokal opbakning til de massive forandringer, vi står overfor.

Helga Grønnegaards præsentation fra temamødet den 13. marts 2023 er vedlagt som bilag. Desuden kan Teknologirådets rapport findes her:

<https://tekno.dk/app/uploads/2015/08/Prioritering-af-fremtidens-arealanvendelse-i-Danmark.pdf>

Temaer og indhold

I sagsfremstillingen til Kommunalbestyrelsens møde den 27. februar 2023 præsenterede administrationen følgende temaer for Plan- og bæredygtighedsstrategi 2023:

- De syv største byers lokale behov og samspil med deres opland
- Erhvervslivet i byerne og på landet og hvordan det understøtter det gode liv på landet
- Fremtidens landskaber i Lejre Kommune - prioriteringer og dilemmaer

Tværgående emner: Klima, energi og biodiversitet.

Forslaget til temaer bygger på, at der generelt opleves en bred konsensus om den overordnede strategiske linje, der er lagt med Vores Sted, Landsbyvisionarium og Lejre Kommuneplan. Kort sagt er et fokus på at udvikle det gode bæredygtige liv på landet i 49 småbyer og landsbyer - tæt på storbyen fortsat aktuelt.

Derimod viser erfaringerne fra f.eks. borgerdialogen om Kommuneplan 2021, at de mere konkrete fysiske forslag til ændringer i og omkring byer og landsbyer, f.eks. forslag til nye arealer til boliger, ofte har stor opmærksomhed hos borgere.

Administrationen lægger derfor op til, at formen for den kommende Plan- og Bæredygtighedsstrategi bygges op, så den skaber en mere geografisk funderet drøftelse af, hvordan udviklingen af de forskellige byer og oplande skal ske i fremtiden. Hvis vi skal udlægge nye områder til boliger, erhverv, vedvarende energi m.m., hvor skal de så ligge, og hvordan kan det gøres, så det bidrager så positivt som muligt til kriserne. Udgangspunktet kan f.eks. være dynamikken mellem de syv-otte største byer og deres opland.

Administrationens vurdering

På baggrund af inspirationsoplægget og gruppedrøftelserne på temamødet foreslår administrationen, at følgende rammesætning af arbejdet med Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023:

1) Overordnet rammesætning

Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023 skal sætte fokus på "Det gode liv på landet i 49 byer og landsbyer - tæt på storbyen". Men fokus skal også være på, hvordan Lejre Kommune med den fysiske planlægning for det gode liv på landet, herunder planlægning for nye boliger og erhverv, kan udleve forpligtelserne og bidrage til at løse nutidens kriser inden for klima, energi, biodiversitet.

Set i relation til Teknologirådets undersøgelse om arealanvendelsen i Danmark har Lejre Kommune som mål at være klimaneutral og klimarobust senest i 2050, og som delmål at vise vejen mod 70 % reduktion af drivhusgasudledning senest i 2030. Herunder har vi målsætninger for den grønne omstilling frem mod 2030, for eksempel ved at udtage 200 hektar lavbundsgrunde af landbrugsdriften, at rejse 32 hektar skov hvert år frem mod 2030 og at øge produktionen af vedvarende energi og blandt andet opstille solceller svarende til et areal på mindst 100 hektar. Der er også målsætninger for omstilling til bæredygtig transport og til klimatilpasning. Ydermere er der målsætninger fastsat af staten og EU, som også skal imødekommes, f.eks. mål for mere biodiversitet.

Samtidig er 1/3 af Lejre Kommune omfattet af landsskabsfredninger, der er landbrugsarealer med høj bonitet, naturområder med international naturværdi og landskaber med høj kulturhistorisk betydning. Alle disse beskyttelsesinteresser sætter begrænsninger for skovrejsning, tekniske anlæg m.m.

Som rammesætning for både den indledende høring og for selve Plan- og Bæredygtighedsstrategien opbygges en klar kernefortælling for strategien. Kernefortællingen skal have afsæt i Vores Sted og skal rammesætte præmissen om, at det gode liv på landet kan bidrage til at løse kriserne og leve op til Lejre Kommunes egne målsætninger: "Der findes et sted, hvor"

II) Indledende høring til strategien

Der gennemføres en indledende høring til strategien. Formålet med høringen er at få input fra Lejre Kommunes borgere til, hvordan borgere, virksomheder, organisationer m.fl. kan bidrage til at løse de udfordringer, som vi står over for: Hvordan kan vi med blik for det gode liv på landet bidrage til at løse de store kriser? Vores.lejre.dk (CitizenLab) anvendes som platform for den indledende høring, hvor interesserede kan registrere sig og skrive deres input.

Udover en klar rammesætning, jf. (I) den overordnede rammesætning, bliver en række spørgsmål centrale for at trække relevante oplysninger ud af deltagerne. Følgende er et bud på, hvilke spørgsmål der stilles på vores.lejre.dk:

- Hvordan kan du, dit fællesskab eller din by/landsby bidrage til den bæredygtige og grønne omstilling, som Lejre Kommune og resten af samfundet står overfor?
- Hvor kan der i eller omkring din by/landsby placeres vedvarende energianlæg som solcelleanlæg, vindmøller eller andet, så din landsby, virksomhed m.m. kan bidrage til den grønne omstilling og Lejre Kommune når målet om CO2-neutralitet i 2040?
- Hvor kan der i eller omkring din by/landsby placeres ny (klima)skov og mere natur, rekreative arealer etc. andet, så din landsby, virksomhed m.m. kan bidrage til biodiversitet og CO2 binding?
- Hvor ligger vores bedste landbrugsarealer, og hvilke lavbundsarealer skal vi tage ud af landbrugsdriften?
- Hvordan og hvor skal vi udvikle byerne og landsbyerne så der kan skabes plads til flere arbejdspladser relevante boliger, butikker mm.? Er der f.eks. dele af din by/landsby, der kan fornyes eller fortættes?

Debatten og spørgsmålene skal understøttes af kortmateriale, hvor borgere kan udpege geografiske steder og områder, som de mener er relevante i denne sammenhæng. Kortmaterialet vil samtidig give visse oplysninger om eksisterende beskyttelsesinteresser, begrænsninger, kommuneplanrammer etc., så borgerne bliver introduceret til dilemmaerne i planlægning generelt og i de opgaver, vi står over for med energi, klima, natur m.m.

I opbygningen og brugen af siden skal der arbejdes og eksperimenteres med værktøjer, der trækker borgere, virksomheder ind for at deltage på portalen, f.eks. med et spørgeskema.

Ydermere skal der arbejdes med flere kommunikationskanaler for at få de forskellige målgrupper i tale, f.eks. i arbejdet med at få virksomheder til at deltage i den indledende høring.

Den indledende høring får en varighed på 3 uger og lanceres i begyndelsen af maj. Der afholdes et borgermøde i høringsperioden, der får form af workshop, hvor indhold og rammer for høringen drøftes, og borgerne får hjælp til at oprette sig på portalen og kan skrive bidrag til høringen.

I forbindelse med afslutningen af Kommuneplan 2021 besluttede Kommunalbestyrelsen, at borgerdialog om specifikke arealudlæg skulle håndteres, inden kommuneplanen revideres. Det er derfor vigtigt, at det bliver tydeligt, at arealudlæg, der ønskes med i Kommuneplan 2024, skal sendes ind i den indledende høring. Det vil sikre, at borgerdialogen om arealudlæggene kan ske i forbindelse med debatten af Plan- og Bæredygtighedsstrategien i efteråret 2023. Se tidsplanen længere nede.

(III) Rammer og grundlag for Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023

Ifølge tidsplanen skal Plan- og Bæredygtighedsstrategien politisk behandles i august 2023 med henblik på offentliggørelse primo september 2023. For at kunne holde tidsplanen igangsætter administrationen opbygningen af strategien sideløbende med den indledende høring og vil løbende følge kommentarer og debat på vores.lejre.dk og inkorporere det relevante materiale i strategien.

Geografisk funderet strategi: De seneste plan- og bæredygtighedsstrategier har haft overordnede målsætninger for hele kommunen. Det er målet, at strategi 2023 skal kunne rammesætte en drøftelse af dilemmaer om brugen af arealerne i og omkring landsbyerne, når Lejre Kommune skal bidrage til at løse de aktuelle kriser og stadig være en attraktiv bosætningskommune tæt på storbyen. Der arbejdes med kort, illustrationer og lignende, der kan underbygge diskussionerne om den fysiske udvikling i byerne og deres opland. Strategiens fokus på geografi skal sikre grundlag for både drøftelser af konkrete arealudlæg og mere strategiske diskussioner om byernes udvikling, erhvervsudviklingen og fremtidens bæredygtige landskaber. Administrationen har ikke udviklet en konkret form endnu, men udgangspunktet kan f.eks. være på kort at vise udviklingstendenser i og ved de 7-8 største byer og dynamikken med deres opland.

Strategiens form: Strategien udarbejdes og offentliggøres på planportalen, hvor Kommuneplan og lokalplaner også ligger. Intentionen er, at debatten om Plan- og Bæredygtighedsstrategien skal fortsætte på vores.lejre.dk. Hvordan det vil forløbe kommer til at afhænge af erfaringerne fra den indledende høring.

Opdateret tidsplan for Plan- og Bæredygtighedsstrategi og Kommuneplan 2024:

April 2023: Beslutning i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling om temaer og form af indledende høring.

Maj 2023: Tre ugers indledende høring til Plan- og Bæredygtighedsstrategien på deltagelsesplatformen: vores.lejre.dk. Der afholdes et borgermøde, hvor platformen introduceres.

Maj/juni 2023: Administrationen udarbejder Plan- og Bæredygtighedsstrategi 2023. Strategien udarbejdes med henblik på offentliggørelse på planportalen.

August 2023: Politisk godkendelse i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen af Plan- og Bæredygtighedsstrategi med henblik på udsendelse i offentlig debat.

September – november 2023: Offentlig debat om Plan- og Bæredygtighedsstrategien (2½-3 mdr). Der planlægges fysiske møder rundt i kommunen, f.eks. i de syv-otte største byer – ét i hvert skoledistrikt.

Februar 2024: Politisk behandling i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen af Plan- og Bæredygtighedsstrategi efter høring. Samtidig med endelig godkendelse af strategien besluttet, hvilke emner der skal indgå i revision af kommuneplanen, samt hvilke arealudlæg, der skal med i den nye Kommuneplan.

Forår 2024: Administrationen udarbejder Forslag til Kommuneplan 2024.

August 2024: Politisk behandling i Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling, Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen af Forslag til Kommuneplan 2024 med henblik på udsendelse i offentlig høring i minimum otte uger.

September - Oktober 2024: Offentlig høring af Forslag til Kommuneplan 2024. Inddragelsesproces planlægges på baggrund af erfaringer fra høringsprocessen med Plan- og Bæredygtighedsstrategien.

Februar 2025: Endelig vedtagelse af Kommuneplan 2024.

Økonomi og finansiering

Ingen

Bilag

Inspirationsoplæg fra Helga Grønnegaard - KB-temamøde den 13. marts 2023

Punkt 5: EKL - Anvendelse af kommunale arealer til termonet-anlæg

23-002306

Beslutning

Indstillingerne tiltrådt.

Resumé

Lejre Kommune har modtaget en forespørgsel fra en sammenslutning af borgere, som er interesserede i at anvende kommunalt areal til etablering af termonet. Der skal i denne sag tages stilling til tilbagemeldingen til borgerne samt administrationens videre arbejde med området.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at det besluttes, at der ikke på nuværende tidspunkt kan gives tilsagn om anvendelse af kommunale arealer til private termonet-anlæg.
2. at det besluttes, at administrationen arbejder videre med afdækning af grundlaget for at stille kommunale arealer til rådighed for private termonet-anlæg med henblik på politisk beslutningssag i 2. halvår 2023.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling

Sagsfremstilling

Lejre Kommune har i efteråret 2022 modtaget en henvendelse fra Gl. Allerslev Energilaug, som er en sammenslutning af borgere fra Allerslev Bylaug, der ønsker at undersøge muligheden for at lave fælles energiløsninger.

Som led i energilaugets undersøgelser, ønsker de svar på, om det vil være muligt og lovligt at anvende to konkret angivne kommunale arealer til termonet. Energilauget spørger blandt andet, om der er restriktioner på etablering af termonet/jordvarme på de nævnte kommunale arealer eksempelvis i relation til vandindvinding.

Henvendelsen rejser en række spørgsmål af både juridisk og politisk karakter, som det vil være nødvendigt at afdække nærmere og tage stilling til, såfremt der skal stilles kommunale arealer til rådighed for private borgere/sammenslutninger i Lejre Kommune.

Fakta om termonet ift. arealer

Termonet er et forsyningsnet, der transporterer termisk energi fra forskellige typer af energikilder på tværs af flere matrikler ved en temperatur, der er relativt tæt på jordtemperatur. I kombination med jordvarmepumper kan et termonet levere varme og varmt brugsvand.

Et termonet kræver, at der er arealer til rådighed for enten lodrette borer eller horisontale jordvarmerør. F.eks. kan det nævnes, at i screeningen ift. potentiale for termonet i Gevninge med 492 tilslutninger, anslås det, hvis der anvendes lodrette borer, at der skal anvendes et areal på 45.000 kvm, og hvis der ikke ønskes jordvarmeboringer, men kun horisontale jordvarmeslanger, skal der bruges et areal på ca. 108.000 kvm.

Selve den del af termonettet, som ligger i jorden, anslås at have en levetid på op til ca. 70 år.

Varmeforsyningsloven

Det er på nuværende tidspunkt uafklaret, om termonet hører under varmforsyningsloven. Hvis et termonet-anlæg ikke er omfattet af varmforsyningsloven, betyder det, at kommuner og kommunalt ejede varmforsyningsvirksomheder ikke kan varetage virksomhed, der driver termonet. En kommune kan heller ikke garantere for fælles lån hertil.

Klima-, Energi- og Miljøministeriet har meddelt (vedlagt bilag B), at Energistyrelsen i øjeblikket er i gang med at afdække fordele og ulemper ved, at termonet omfattes af varmforsyningsloven. Resultaterne af denne undersøgelse forventes at foreligge i forbindelse med Klimaaftale om grøn strøm og varme i første halvdel af 2023.

Juridiske problemstillinger

Selvom termonet ikke bliver omfattet af varmforsyningsloven, kan kommunen stadig understøtte privates arbejde med etablering af termonet. Og kommunen vil også kunne stille kommunalt areal til rådighed til anlægget, da fremme af den grønne omstilling er en lovlig kommunal interesse.

Der er i den forbindelse flere forhold, som skal afdækkes og undersøges, inden der kan stilles areal til rådighed:

Det skal for det første undersøges, om anvendelsen skal reguleres i en lejeaftale med fastsættelse af markedslejen, da kommunen ikke må begunstige enkeltpersoner/enkelte virksomheder m.v. Her skal der tages højde for, at der formentlig vil være tale om en aftale, som vil være uopsigelig i anlæggets forventede levetid (op til ca. 70 år) - og arealet altså vil være låst i anvendelsesmuligheder i hele denne periode. Det rejser spørgsmålet, om lejeforholdet skal godkendes af Ankestyrelsen i henhold til reglerne om salg af kommunale ejendomme, hvorefter usædvanligt langvarige uopsigelige lejeforhold sidestilles med et salg.

I forlængelse heraf kan det også undersøges, om etableringen af termonet-anlægget kan ske efter reglerne i ledningsretten, som finder anvendelse ved forsyningsselskabers anbringelser af forsyningsledninger på privat grund. Her vil ledningen ofte være placeret på grunden ud fra gæsteprincippet, hvilket betyder, at ledningen ligger gratis i jorden, mod at ledningsejer skal bære risiko og udgift til flytning af ledningen, hvis den er til gene for grundejer.

Dette vurderes ikke relevant i forhold til termonet, da borgerne ikke kan antages at kunne finde anden mulig placering for termonet-anlægget grundet dets størrelse, og flytning heraf vil være en betragtelig udgift. Der vil derfor også ved anvendelse af ledningsretten skulle laves en aftale, hvorefter gæsteprincippet fraviges, så kommunen ikke kan kræve ledningen flyttet, hvis den er til gene. Fravigelse af gæsteprincippet vil normalt medføre, at grundejer kompenseres for rådighedsindskrænkningen.

Det skal endvidere undersøges, om der skal stilles særlige krav til organiseringen af den gruppe borgere, som ønsker etablering af termonet på kommunalt areal. Det skal sikres, at der etableres en konstruktion (eksempelvis et A.M.B.A.), som har det juridiske og økonomiske ansvar for anlægget, eventuelt gennem krav om garantistillelse.

Endelig skal det undersøges, om der er særlige miljø- og planmæssige forhold, der skal tages hensyn til ved etablering af termonet-anlæg.

Kriterier for, at der stilles arealer til rådighed

Ud over de juridiske overvejelser bør der også opsættes generelle kriterier for, hvornår kommunen stiller arealer til rådighed for private termonoanlæg, på hvilke vilkår, og hvad er det for type arealer, kommunen ønsker at anvende til disse formål. Disse kriterier vil sikre åbenhed og gennemsigtighed i kommunens dispositioner og sikre ligebehandling af borgerne.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at kommunen kan stille kommunale arealer til rådighed for private termonet-anlæg. Der er dog efter administrations vurdering behov for en række yderligere undersøgelser af de juridiske forhold, inden det kan besluttes om, og på hvilke vilkår kommunen vil stille kommunale arealer til rådighed for private termonet-anlæg.

Etableringen af termonet er en stor og langsigtet investering for borgerne, som har behov for sikkerhed i dispositionen. Samtidig skal kommunen sikre det juridiske grundlag og en aftale, som er holdbar mindst 40 år ud i fremtiden.

Administrationen anbefaler på den baggrund, at der arbejdes videre med at afdække forholdene med henblik på udarbejdelse af politisk beslutningssag i 2. halvår 2023. Der kan dermed ikke på nuværende tidspunkt gives tilsagn om etablering af private termonet-anlæg på kommunal grund.

Økonomi og finansiering

Administrationen forventer, det kan blive nødvendigt med ekstern bistand til yderligere afklaring af de juridiske forhold. Der er derfor reserveret 50.000 kr. til dette formål i Landsbypuljen.

Bilag

Bilag B - svar fra Klima-, Energi-, og Miljøministeriet til Udvalget for Landdistrikter og Øer ift. spørgsmål om termonet og varmforsyningsloven

Punkt 6: EKL - Driftstilskud til LAG Fjordlandet

22-002364

Beslutning

Indstillingerne tiltrådt.

Resumé

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede på sit møde den 4. april 2022, sag nr. 12, at afsætte en ramme på 75.000 kr. årligt i årene 2023-2027 i udvalgets budget til prioriterede indsatser til driftstilskud til den lokale aktionsgruppe, som omfatter Lejre Kommunes geografiske område. På daværende tidspunkt var den nye lokale aktionsgruppe endnu ikke etableret.

LAG Fjordlandet, en lokal aktionsgruppe dækkende Lejre og Frederikssund Kommuner, blev etableret ved stiftende generalforsamling den 21. juni 2022. Efterfølgende har aktionsgruppens bestyrelse udarbejdet en lokal udviklingsstrategi, som skal danne grundlag for udmøntning af LAG-midler. Udviklingsstrategien blev godkendt af Plan- og Landdistriktsstyrelsen den 23. februar 2023, og LAG Fjordlandet blev ved samme lejlighed godkendt som tilskudsberettiget til at drive den lokale aktionsgruppe og gennemføre den lokale udviklingsstrategi under den danske strategiske CAP-plan for perioden 2023-2027 (med evt. forlængelse).

LAG Fjordlandet skal nu i gang med at ansætte en koordinator og åbne for projektansøgninger og har derfor brug for et egentligt tilsagn fra Lejre Kommune om driftstilskud.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der meddeles tilsagn om årligt driftstilskud på 75.000 kr. til LAG Fjordlandet i årene 2023-2027 på de i sagen angivne vilkår.
2. at driftstilskuddet finansieres af udvalgets midler til øvrige prioriterede indsatser.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Lokale aktionsgrupper har til formål at bidrage til lokalstyret udvikling i udpegede landdistrikter og har været en del af EU's Landdistriktspolitik siden 1991. Oprettelsen af lokale aktionsgrupper følger programperioderne for EU's Strukturfonde, herunder Landdistriktsfonden. Den aktuelle programperiode er 2023-27.

LAG Fjordlandet har fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen fået tilsagn om et driftsbudget på 513.975 kr. og en tilskudsramme til indstilling af projekter i 2023 på 2.055.900 kr. For at LAG Fjordlandet kan udmønte projektrammen, er det vigtigt, at foreningen dels får ansat en koordinator, og dels får skabt opmærksomhed omkring muligheden for støtte fra LAG'en.

En LAG-koordinator har til opgave at vejlede og hjælpe projektansøgere og tilsagnshavere, administrere foreningens daglige drift, udføre tilsyn med projekter i forbindelse med afrapportering, udbrede kendskabet til LAG-midlerne inden for aktionsgruppens geografiske område samt bistå bestyrelsen med dens arbejde.

Administrationen har været i dialog med forretningsudvalget i LAG Fjordlandets bestyrelse og vurderer på den baggrund, at det vil være af afgørende betydning for aktionsgruppens mulighed for at opfylde sit formål, at der ydes driftstilskud til foreningen.

Frederikssund Kommune har i lighed med Lejre Kommune afsat en ramme til driftstilskud til foreningen. Den ramme er på 100.000 kr.

Administrationen anbefaler, at der ydes et årligt driftstilskud til LAG Fjordlandet i årene 2023-2027 på følgende vilkår:

- Driftstilskuddet er betinget af, at LAG Fjordlandet også opnår tilsagn om tilskud til drift af den lokale aktionsgruppe fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen. Hvis LAG Fjordlandet derfor mod forventning mister sin

godkendelse og sit tilsagn fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen, så bortfalder også Lejre Kommunes tilsagn om driftstilskud for det/de år, hvor der ikke gives tilskud fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

- Driftstilskuddet kan alene anvendes til at dække foreningens driftsudgifter jf. det af generalforsamlingen godkendte driftsbudget.
- LAG Fjordlandet skal fremsende det reviderede og godkendte driftsregnskab til Lejre Kommune senest 14 dage efter afholdelse af den årlige, ordinære generalforsamling.
- Evt. overskydende tilskud fra Lejre Kommune skal anvendes til driftsopsparing. Opsparingen skal skabe mulighed for betjening af de støttede projekter, der afsluttes i årene efter programperiodens udløb (2028-2030).
- Når LAG Fjordlandet nedlægges (forventeligt i 2030, når de sidste projekter er afsluttet), træffer Lejre Kommune sammen med Frederikssund Kommune, der tilsammen udgør LAG Fjordlandets geografiske område, beslutning om, hvad der skal ske med den del af en evt. resterende opsparing, der kan henføres til de to kommuners tilskud.

Økonomi og finansiering

Det årlige driftstilskud på 75.000 kr. finansieres af den til formålet afsatte ramme under øvrige prioriterede indsatser i udvalgets budget. Driftstilskuddet er tidsbegrænset til at dække årene 2023-2027.

Punkt 7: EKL - Kriterier for udmøntning af Landsbypuljen 2023

23-000771

Beslutning

Indstillingerne tiltrådt.

Resumé

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede den 6. marts 2023, sag nr. 6, at årets Landsbypulje skal udmøntes med 100.000 kr. til arrangementer under Klimaugen 2023 og 900.000 kr. til at understøtte den lokale udvikling med fokus på klima og energi. Udvalget besluttede samtidigt, at kriterier for udmøntning af Landsbypuljen 2023 inden for de prioriterede temaer forelægges udvalget til godkendelse i april. Det sker med denne sag.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at kriterier for udmøntning af Landsbypuljen 2023 godkendes.
2. at ansøgninger om støtte for op til 7.500 kr. behandles af administrationen
3. at der udmøntes 200.000 kr. fra Landsbypuljen 2022 til projekter, der understøtter lokal udvikling med fokus på fællesskaber og attraktive landsbyer

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen besluttede på sit møde den 27. februar 2023, sag nr. 9, at frigive årets Landsbypulje på 1 mio. kr. og tildele Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling kompetencen til at udmønte denne.

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede på sit møde den 6. marts 2023, sag nr. 6, at Landsbypuljen 2023 skal prioriteres til dels arrangementer under Klimaugen, og dels til at understøtte den lokale udvikling med fokus på klima og energi, herunder i særlig grad etablering af lokale og borgerdrevne energifællesskaber.

Kriterier for udmøntning af puljen til arrangementer under Klimaugen behandles særskilt i sag nr. 8 "Klimauge-koncept og plan for Klimaugen 2023" på dette møde.

I forbindelse med overførsel af anlægsbevillinger fra 2022 til 2023 er der desuden videreført 834.000 kr., som er frigivet men ikke udmøntet, fra Landsbypulje 2022. I denne sag foreslås det, at 200.000 kr. af disse videreførte midler prioriteres til udmøntning til projekter, der understøtter lokal udvikling med fokus på fællesskaber og attraktive landsbyer.

Pulje til lokal udvikling med fokus på klima og energi

Puljen til lokal udvikling med fokus på klima og energi på 900.000 kr. er målrettet etablering af lokale og borgerdrevne energifællesskaber i landsbyer og lokalområder, der ikke vurderes at have potentiale i forhold til fjernvarme. Lokale energifællesskaber i landsbyer og lokalområder kan både handle om varme- og energiforsyning, fx fælles solceller, jordvarme, termonet mv., og de skal være med til at sikre omstilling af eksisterende gas- og oliefyr til klimavenlige alternativer.

Inden for de seneste måneder er otte landsbyers potentiale for etablering af termonet som en fælles varmforsyning blevet screenet. Af disse otte viser syv landsbyer i høj eller nogen grad potentiale for etablering af termonet. Næste fase i processen for at etablere termonet er egentlige projektforslag, hvor der regnes på et konkret etableringsprojekt.

Da termonet på nuværende tidspunkt ikke hører under varmforsyningsloven, kan et kommunalt ejet forsyningsselskab ikke varetage virksomhed, der driver termonet. Derfor skal udgifter til projektforslag som udgangspunkt finansieres af

borgerne selv. Administrationen vurderer dog, at Lejre Kommune kan mellemfinansiere og yde tilskud til borgernes arbejde med projektforslagene.

Landsbypuljen vil således kunne søges både til udarbejdelse af projektforslag vedrørende termonet, men også til andre projekter målrettet lokale og borgerdrevne energifællesskaber.

Vilkår for tilskud til projektforslag om termonet

Da projekter om udarbejdelse af projektforslag på baggrund af termonet-screeningerne adskiller sig væsentligt fra andre projekter, foreslår administrationen, at der opstilles særlige vilkår for denne projektttype:

- Bylaug, grundejerforeninger, andelsboligforeninger, andelsselskaber og lignende organisationer kan søge.
- Ansøgningen skal indeholde en beskrivelse af den teknologi, projektforslaget ønskes baseret på, samt en argumentation for valget af teknologi.
- Der skal dokumenteres lokal opbakning til et termonet-projekt i form af mindst 50 underskrifter fra ejendomsjere med interesse i projektforslaget i det screenede område. Ansøgningen skal desuden vedlægges et kort, hvor de interesserede ejendomme er markeret.
- Ansøgningen skal indeholde et forslag til placering af termonet-anlægget samt en tilkendegivelse fra lodsejeren af den foreslåede ejendom, der bekræfter, at denne er bekendt med projektet, samt at denne i tilfælde af et positivt resultat af projektforslaget er indstillet på, at anlægget kan realiseres på ejendommen.
- Der kan maksimalt søges 150.000 kr. i tilskud per projektforslag.
- Der ydes kun tilskud til rådgivning under denne projektttype.
- Såfremt et projektforslag efterfølgende fører til realisering af det projekterede termonet, skal tilskuddet betales tilbage til Lejre Kommune.

Vilkår for tilskud til projekter vedrørende lokale og borgerdrevne energifællesskaber

Administrationen foreslår, at vilkårene for tilskud til projekter vedrørende lokale og borgerdrevne energifællesskaber bliver de samme som i 2022, nemlig at:

- Borgere, bylaug, foreninger og organisationer i Lejre Kommune kan søge.
- Der kan maksimalt søges 100.000 kr. til et projekt.
- Projekter skal have en almennyttig karakter, stærk lokal forankring, og de skal komme mange til gode - mindst 50 personer.
- Projekter skal formidle aktivt, så borgere, lokalområder og landsbyer i Lejre Kommune kan få gavn af viden og erfaringer. Større projekter skal senest i forbindelse med afslutning arrangere et åbent møde, hvor viden og inspiration deles.
- Puljemidler kan ikke anvendes til aflønning af ansøgere, men kan godt bruges til finansiering af rådgivere, arkitekter eller andre med de nødvendige kompetencer.
- Projekter skal være afsluttet inden 1 år fra tilsagnsdato med mindre andet aftales.

Pulje til lokal udvikling med fokus på fællesskaber og attraktive landsbyer

På baggrund af løbende henvendelser fra borgere og foreninger omkring projekter, som har til formål at styrke lokale fællesskaber og landsbyernes attraktivitet, foreslår administrationen, at i første omgang 200.000 kr. af de videreførte midler fra 2022 prioriteres til at understøtte denne type af projekter. Det anbefales at ske på følgende vilkår:

- Borgere, bylaug, foreninger og organisationer i Lejre Kommune kan søge.
- Der kan maksimalt søges 50.000 kr. til et projekt.
- Projekter skal skabe en eller flere af følgende effekter for at komme i betragtning: Styrke biodiversiteten i lokalområdet, øge fællesskabet i lokalområdet eller styrke lokalområdets attraktivitet i relation til bosætning, beskæftigelse eller besøg.
- Projekter skal have en almennyttig karakter, stærk lokal forankring, og de skal komme mange til gode - mindst 50 personer.
- Projekter skal formidle aktivt, så borgere, lokalområder og landsbyer i Lejre Kommune kan få gavn af viden og erfaringer. Større projekter skal senest i forbindelse med afslutning arrangere et åbent møde, hvor viden og inspiration deles.
- Puljemidler kan ikke anvendes til aflønning af ansøgere, men kan godt bruges til rådgivning, indkøb af materialer, forskønnelse af eksisterende mødesteder og lignende.
- Projekter skal være afsluttet inden 1 år fra tilsagnsdato med mindre andet aftales.

Fælles for alle tre projekttyper

Ved vurdering og prioritering af ansøgninger vil der for alle projekttyper desuden blive lagt vægt på:

- at projekter kan gennemføres af ansøgere inden for gældende lovgivning og på en måde, der ikke afhænger af deltagelse fra den kommunale administration.
- at der gennemføres projekter fordelt over hele Lejre Kommunes geografi.

Økonomi og finansiering

Der er i budget 2023 afsat et rådighedsbeløb på 834.000 kr. og en tilsvarende ikke disponeret anlægsbevilling vedr. Landsbypuljen 2022.

Punkt 8: EKL - Klimaage-koncept og plan for Klimaagen 2023

23-002438

Beslutning

Ad. 1) - ad. 3) Indstillingerne tiltrådt.

Ad. 4) Indstillingen tiltrådt med den bemærkning, at kommunale institutioner opfordres til at tage aktivt del i Klimaagen.

Resumé

I denne sag fremlægges koncept for, hvordan arbejdet med at tilrettelægge og gennemføre Klimaagen kan forvaltes de kommende år. Der fremlægges et fast koncept for Klimaagen, et ønske om, at der årligt afsættes 100.000 kr. fra Landsbypuljen, et ønske om administrativ behandling af ansøgninger til Klimaage-puljen samt en konkret plan for Klimaagen 2023.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at udvalget godkender, at Klimaagen afholdes årligt og med udgangspunkt i et stående 'Klimaage-koncept' for den resterende del af den nuværende valgperiode.
2. at udvalget godkender, at der årligt afsættes 100.000 kr. fra Landsbypuljen målrettet lokale arrangementer under Klimaagen for den resterende del af den nuværende valgperiode.
3. at udvalget godkender, at ansøgninger til Klimaage-puljen på op til 7.500 kr. behandles administrativt for den resterende del af den nuværende valgperiode.
4. at udvalget drøfter og godkender plan for Klimaagen 2023.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Baggrund

Lejre Kommune har i 2020 udarbejdet klimaplanen "Vores Sted-Vores Klima 2020-2050", som blev vedtaget i Kommunalbestyrelsen den 23. marts 2021, sag nr. 15.

Klimaplanen rummer en række kommunale tiltag men fastslår også, at succesfuld klimaomstilling forudsætter, at borgere, foreninger og virksomheder i Lejre Kommunes 49 landsbyer og småbyer deltager aktivt. "Klimaomstilling er noget, vi skaber sammen".

Klimaagen er en del af Klimaplanen og afholdes med det formål at styrke engagement, viden, netværk og synliggøre konkret klimaomstilling i Lejre Kommunes landsbyer og småbyer.

Der er blevet afholdt en klimaage i september 2021 og to klimaager i 2022. Konceptet var begge år, at alle borgere, foreninger, virksomheder og kommunale tilbud både var inviteret til at være både deltagere og arrangører af arrangementer. 47 arrangementer løb af stablen under Klimaagerne 2022 - et resultat af et samarbejde mellem Lejre Kommune og en række lokale kræfter. Se program for Klimaagerne 2022 i bilag 1.

Klimaage-koncept

I det følgende beskrives et generelt koncept, 'Klimaage-konceptet', der anvendes som ramme for tilrettelæggelse og afholdelse af Klimaagen for den resterende del af nuværende kommunale valgperiode.

Formål med Klimaagen

Klimaugen skal sikre involvering, engagement, netværksdannelse og formidling af klimaomstillingen til borgere, foreninger og erhvervsliv i Lejre Kommune.

Klimaugen skal bygge bro fra det globale til det lokale – og omvendt. Arrangementerne skal inspirere med konstruktive perspektiver på, hvordan klimaomstilling kan ske som en integreret del af det gode og bæredygtige liv på landet i Lejre Kommunes 49 landsbyer og småbyer.

Hvornår afholdes Klimaugen?

Klimaugen forløber over 10 dage fra fredag til søndag den følgende uge i september måned. Da Klimaugen tilpasses og samarbejder med andre større arrangementer i Lejre Kommune, udvælges de præcise datoer for Klimaugen fra år til år.

Hvem er målgruppen?

Alle borgere, foreninger og virksomheder i kommunen er inviteret med som deltagere.

Hvem arrangerer Klimaugen?

Alle borgere, foreninger og virksomheder kan arrangere begivenheder under Klimaugen.

Lejre Kommunes primære rolle i arbejdet med Klimaugen er at skabe et fundament for, at der kan udfolde sig en række aktiviteter i klimaugen, som fremmer klimaomstillingen i overensstemmelse med Lejre Kommunes Klimaplan, herunder:

- Lejre Kommune engagerer lokale aktører og faciliterer udvikling af et varieret program. Desuden stiller administrationen sig til rådighed med sparring i forhold til koncept-udvikling og tilrettelæggelse af borgeres, foreningers eller virksomheders klimaarrangementer
- Administrationen er tovholder på 1-2 fyrtårnsarrangementer under Klimaugen
- Administrationen sikrer synliggørelse af klimahandlinger i kommunen som virksomhed med udvalgte arrangementer, der konkretiserer indsatserne i Klimaplanen
- Administrationen varetager sammensætning af program og kommunikation af Klimaugen og tilhørende arrangementer før, under og efter klimaugerne via lokalpresse og andre relevante medier.

Kan man søge støtte som arrangør?

Der afsættes årligt en pulje på 100.000 kr. til klimaarrangementer fra Landsbypuljen. Alle kan søge støtte, også virksomheder, hvis arrangementet har et alment formål. Kommunale enheder kan ikke søge.

I vurdering af ansøgningsmaterialet sikres så vidt muligt en varieret vifte af arrangementer i hele kommunens geografi og målrettet forskellige aldersgrupper. Administrationen behandler ansøgninger til klimaarrangementer på op til 7.500 kr.

Hvilken type arrangementer indgår i Klimaugen?

Arrangementer under Klimaugen skal være præget af smittende engagement, lokale fællesskaber, læring og oplysning, bevægelse, hygge, god stemning, spisning, sang, mv. Følgende type arrangementer vil være på programmet hvert år:

- Arrangementer, der afholdes af borgere og foreninger
- Arrangementer for og af erhvervslivet
- 1-2 fyrtårnsarrangementer, som Lejre Kommune er tovholder på
- Arrangementer, der synliggør Lejre Kommunes klimaarbejde som kommunal virksomhed

Plan for Klimaugen 2023

I det følgende beskrives en specifik plan for Klimaugen 2023, herunder udmøntning af midler fra Landsbypuljen 2023 samt justeringer baseret på evalueringen af Klimaugerne 2022.

Udmøntning af Klimauge-puljen 2023

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede på mødet den 6. marts, sag nr. 6, at afsætte en Klimauge-pulje på 100.000 kr. til arrangementer under Klimaugen. I det følgende beskrives, hvordan Klimauge-puljen i år udmøntes i to puljer.

1) Klimapulje til Kultur & Fritid

For at fremme kultur- og fritidslivets engagement under Klimaugen foreslås et nyt tiltag i forbindelse med årets Klimauge. I samarbejde med Center for Kultur & Fritid oprettes, som under Tour de France, en 'straks-pulje', primært møntet på de folkeoplysende foreninger i kommunen. 25.000 kr. fra Klimauge-puljen tildeles denne 'straks-pulje', der desuden suppleres med 25.000 kr. fra Bevæg dig for livet-puljen. Den samlede sum i puljen bliver således 50.000 kr. Klimapuljen til Kultur og Fritid administreres under Center for Kultur & Fritid.

2) Den almene Klimapulje

Administrationen foreslår, at 75.000 kr. udmøntes i Den almene Klimapulje, hvor borgere, virksomheder, landsbylaug, grundejerforeninger m.m. kan søge tilskud til klimaarrangementer. Der kan i år søges op til 7.500 kr. til et arrangement under Klimaugerne. Se ansøgningskriterier i bilag 2.

Evaluering af Klimaugerne 2022

På baggrund af evaluering af Klimaugerne 2022 justeres tilrettelæggelsen af årets Klimauge som følger:

1) Tilbagemeldingen fra de eksterne aktører var, at man dels havde behov for at skabe mere synlighed omkring arrangementerne, og man ønskede desuden hurtigere afklaring omkring støtte fra Klimapuljen.

I forbindelse med sparring med eksterne parter vil administrationen i år lægge særlig vægt på, hvordan og via hvilke kanaler borgere og virksomheder kan sikre god formidling af eget arrangement. Derudover vil ansøgninger til de to puljer blive behandlet løbende (se tidsplan nedenfor), hvorved ansøgere får hurtigere afklaring i forhold til økonomisk støtte til klimaarrangementer.

2) Den interne evaluering drejede sig om et behov for vejledning i at sikre relevans og synlighed om arrangementer, samt afklaring af hvilken rolle kommunen som virksomhed skal spille under Klimaugen.

Administrationen vil i 2023 fokusere på, at kommunen som virksomhed afholder udvalgte, relevante arrangementer, der synliggør og konkretiserer klimahandlinger i organisationen. Kommunen skal derudover overvejende fremme og afholde arrangementer med eksterne aktører som målgruppe.

Tidsplan for aktiviteter frem mod Klimaugen 2023

Nedenfor ses en tentativ plan for aktiviteter frem mod Klimaugen fra 8.-17. september 2023:

Dato	Aktivitet
11. april	Udvalgsmøde Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling træffer beslutning om dato for Klimauge samt klimapuljer målrettet lokale arrangementer
Uge 16	Offentliggørelse Offentliggørelse af tidspunkt for Klimaugen 2023 samt puljemidler til klimaarrangementer
Maj-august	Involvering og sparring med lokale aktører om klimaarrangementer
15. maj	Frist for ansøgninger til klimapuljer, 1. runde

Uge 21	Svar til ansøgere fra 1. runde
15. juni	Frist for ansøgninger til klimapuljer, 2. runde
Uge 25	Svar til ansøgere fra 2. runde.
15. august	Frist for ansøgninger til klimapuljer, 3. runde
Uge 34	Svar til ansøgere fra 3. runde
Uge 35	Offentliggørelse af endeligt program for Klimaugen 2023
8.-17. september	Klimaugen afholdes

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer på baggrund af erfaringerne fra 2021 og 2022, at Klimaugen spiller en vigtig rolle i forhold til Lejre Kommunes Klimaplan og arbejdet med at styrke engagement, kompetencer og lokal handlekraft blandt både borgere, foreninger og erhvervsliv.

Det er administrationens vurdering, at et stående koncept - Klimauge-konceptet, indskrænkning af Klimauge-perioden fra 14 til 10 dage, samt en enklere ansøgningsproces til Klimapuljen kan skabe mere effektive og smidige arbejds gange i forbindelse med tilrettelæggelse og afholdelse af Klimaugen.

Administrationen foreslår en forenkling af proceduren for ansøgning til Klimaage-puljen baseret på gode erfaringer med Tour-de-France-puljen, hvor ansøgninger op til 5.000 kr. blev behandlet administrativt. Det foreslåede beløb på 7.500 kr. svarer til det maksimale beløb, der kunne søges i 2022.

Denne fremgangsmåde giver mulighed for at arbejde med en løbende ansøgningsfrist og hurtigt svar på ansøgninger til puljerne. Formålet er således, at administrationens ressourcer særligt fokuseres omkring borger- og virksomhedsinddragelse, engagering af ildsjæle og sparring i forhold til konkrete arrangementer, så fundamentet for engagement og ejerskab til de kommende års Klimauger styrkes.

Økonomi og finansiering

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling besluttede på mødet den 6. marts, sag nr. 6, at afsætte en Klimaage-pulje på 100.000 kr. til lokale arrangementer under Klimaugen.

Med denne sag foreslås det, at der afsættes 100.000 kr. fra Landsbypuljen målrettet lokale klimaarrangementer under Klimaugen hvert år for den resterende del af den nuværende valgperiode.

I 2023 tildeles 25.000 kr. fra Klimaage-puljen en ny Klimapulje til Kultur & Fritid, der desuden suppleres med 25.000 kr. fra Bevæg dig for livet-puljen. Den samlede sum i puljen bliver 50.000 kr., som administreres under Center for Kultur & Fritid.

Bilag

Bilag 1: Program for Klimaugerne 2022

Bilag 2: Ansøgningskriterier til Den almene Klimapulje

Punkt 9: EKL - Orientering om fortsættelse af DK2020-samarbejdet

23-002507

Beslutning

Taget til efterretning.

Resumé

I denne sag orienteres om fortsættelse af DK2020-samarbejdet.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at orienteringen om fortsættelse af DK2020-samarbejdet tages til efterretning.

Beslutningskompetence

Udvalget for Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Sagsfremstilling

Forsættelse af DK2020-samarbejdet

I KKR Sjælland har man besluttet at fortsætte DK2020-samarbejdet efter 2023. Baggrunden er, at partnerskabet om DK2020 ophører med udgangen af juni 2023, hvor den sidste runde af kommuner forventes at færdiggøre deres klimahandleplaner.

DK2020 er et tværkommunalt samarbejde, som er understøttet af Realdania, CONCITO, KL, Regionerne og C40. Gennem DK2020 har 95 danske kommuner forpligtet sig til at udvikle klimahandlingsplaner, der lever op til Parisaftalens målsætninger. Lejre Kommune var med, som en af de første kommuner i DK2020-pilotgruppen, og har udviklet en klimaplan, der lever op til internationale standarder beskrevet i C40's 'Climate Action Planning Framework'.

KKR DK2020-samarbejdet vil fremover være organiseret på to niveauer: Sjællands Klimaalliance og en national klimaalliance.

Sjællands Klimaalliance er et fortsat partnerskab i Sjællandsregionen med fokus på at understøtte kommunerne i at implementere klimaplanerne, blandt andet med viden og faglig sparring. Tyngden i samarbejdet forventes at ligge decentralt, og aftalen forventes at blive 5-årig.

På nationalt niveau arbejdes på et fornyet klimapartnerskab, 'Klimaalliancen', med 5-årigt perspektiv mellem KL, regionerne og Realdania.

Læs referatet af mødet i KKR Sjælland, sag nr. 2.3, her: [Referat \(kl.dk\)](#)

Økonomi og finansiering

Det nuværende engagement i samarbejdet om Sjællands Klimaalliance fortsættes. Dette har for kommunerne været årligt i størrelsesordenen godt 730.000 kr. (2022) til et kommunalt finansieret årsværk, og som fordeles på tværs af kommuner med afsæt i befolkningsandel.

Lejre Kommunes udgifter til DK2020-samarbejdet var i 2022 på 23.982 kr.

Punkt 10: EKL - Klimaskovudvalg for klimaskov syd for Lejre By - vedtagelse af kommissorium

23-001493

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Resumé

Kommunalbestyrelsen har besluttet at rejse otte hektar klimaskov syd for Lejre By beliggende på matrikel nr. 2g Allerslev By Allerslev og 2l Allerslev By Allerslev.

I processen med at udarbejde et projektforslag ønsker Kommunalbestyrelsen at inddrage foreninger, borgergrupper, naboer og interessenter for at sikre, at den kommende klimaskov udvikles i et tæt samarbejde mellem borgere og politikerne i Lejre Kommune.

Der lægges i denne sag op til, at borgerinddragelse sker ved at oprette et § 17, stk. 4-udvalg bestående af eksterne aktører samt medlemmer af Kommunalbestyrelsen både for at skabe en ramme om det konkrete projekt, men også for, mere generelt, at opnå erfaringer med om et §17, stk. 4-udvalg kan være en relevant metode til borgerinddragelse for tilsvarende projekter i fremtiden.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at der oprettes et § 17, stk. 4 udvalg kaldet "Klimaskovudvalget"
2. at kommissorium for et klimaskovudvalg godkendes

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har besluttet at rejse otte hektar klimaskov syd for Lejre By beliggende på matrikel nr. 2g Allerslev By Allerslev og 2l Allerslev By Allerslev.

En klimaskov er en anlagt skov, hvis primære formål er at kompensere for CO₂-udledning, og som kan være optimeret til at optage særligt meget CO₂. I Danmark får klimaskove anlagt på offentlig jord status som fredskov gennem skovloven, hvilket beskytter dem mod fremtidig fældning, hvilket igen sikrer fremtidig CO₂-binding.

I forbindelse med ønsket om at rejse klimaskov har Lejre Kommune den 29. november 2022 søgt om støtte hos Klimaskovfonden. Fonden har til formål at fremme og finansiere omkostningseffektiv skovrejsning for at opnå klimaeffekter i form af nettoreduktioner af drivhusgasudledning.

Klimaskovfonden har den 2. marts 2023 givet foreløbigt tilsagn om støtte på kr. 360.000 til finansiering af klimaprojekt vedrørende klimaskovrejsning beliggende matrikel nr. 2g Allerslev By Allerslev og 2l Allerslev By Allerslev.

Det foreløbige tilsagn gælder fra tilsagnsdato og to år frem, hvorefter det bortfalder, medmindre der er aftalt en forlængelse af gyldigheden af tilsagnet inden udløbsdatoen.

Ovenstående betyder, at Lejre Kommune fra 2. marts 2023 har to år til, at:

1. Udarbejde et endeligt projekt
2. Sende endelig ansøgning til Klimaskovfonden
3. Opnå godkendelse fra myndigheder af klimaskovprojektet og tillæg til kommuneplan således, at områdets status ændres fra "skovrejsning uønsket" til "skovrejsning ønsket". Samt offentlig høring og tinglysning af fredskovspligt og servitutter
4. Modtage endeligt tilsagn fra Klimaskovfonden
5. Realisere projektet (Plantning/hegn)
6. Færdigmelde projektet og validering af Klimaskovfonden

Som en del af projektet er Lejre Kommune forpligtet til at udarbejde en drifts- og plejeplan for skoven for at sikre god vækst/tilstand.

Ad punkt 3: I forbindelse med udarbejdelse af tillæg til kommuneplan, hvor områdets status ønskes ændret fra ”skovrejsning uønsket” til ”skovrejsning ønsket”, er der en proces, hvor miljøscreening af kommuneplantillægget og selve kommuneplantillægget skal i høring. Lejre Kommune har haft miljøscreening i en høring hos bl.a. Roskilde stift og Miljøstyrelsen, som ikke er kommet med bemærkninger indenfor høringsfristen, der udløb den 7. marts 2023. Selve tillægget til Kommuneplanen forventes at komme i høring juni/juli måned 2023, hvor statslige myndigheder som Miljøstyrelsen og Roskilde stift på ny har mulighed for at komme med indsigelse til ændringen af områdets status til ”skovrejsning ønsket” og har således formel mulighed for at nedlægge veto mod skovrejsning på arealet.

Oprettelse af § 17 stk. 4 udvalg ift. klimaskov syd for Lejre By

Lejre Kommune har fokus på borgerinddragelse, hvilket kan ske på mange måder og i mange former.

En form er at oprette det, som i kommunalstyrelsesloven kaldes et § 17 stk. 4 udvalg. Et sådan udvalg kan bl.a. have en rådgivende funktion for kommunalbestyrelsen, økonomiudvalget eller de stående udvalg.

Tidligere har muligheden for oprettelse af et § 17 stk. 4 udvalg været benyttet til længerevarende og komplekse opgaver, som f.eks. Landsbyudvalget.

Der lægges i denne sag op til, at der oprettes et § 17 stk. 4 udvalg som efterfølgende kaldes ”Klimaskovudvalget” på trods af, at opgaven er afgrænset både i omfang og i tid. Herved kan der opnås erfaring med om et § 17 stk. 4 udvalg, også i forhold til enkeltstående opgaver, kan give værdi og god borgerinddragelse.

Det vil blive Klimaskovudvalgets opgave, at:

- Prioritere indkomne forslag fra borgere, virksomheder og øvrige interessenter, som ikke deltager i Klimaskovudvalget.
- Komme med input ud fra fastlagte rammer, så eksperter i at plante og pleje klimaskov kan udarbejde den endelige løsning, som giver den bedst mulige CO₂-binding og opfylder rammer og retningslinjer opstillet af Klimaskovfonden.

Da der er stramme retningslinjer for, hvordan en klimaskov både plantes og vedligeholdes de første 3 år, vil klimaskovudvalget have indflydelse på placering af stier, lysninger (max 10% af arealet) og udkigspunkter samt indretning.

Klimaskovudvalgets opgaver afgrænses fra:

- at træffe beslutning om hvordan endelig projektering, plantning og pleje af klimaskoven skal ske i skovens første tre leveår.

Ovenstående varetages af professionel virksomhed som har erfaring med at rejse klimaskov og samarbejde med Klimaskovfonden. Dette gøres for at sikre bedst mulige vækstbetingelser og hermed fremtidig CO₂-binding. Samtidigt gøres det også for at sikre, at rammer og retningslinjer opstillet af Klimaskovfonden opfyldes i opbygning og sammensætningen af klimaskoven. Det drejer sig blandt andet om træartsvalg, at 75% af træerne skal være løvtræer, skovbryn, afstandskrav, m.v.

Der henvises til bilag 1 fra Klimaskovfonden som nærmere beskriver rammer og retningslinjer for etablering af klimaskov med støtte fra Klimaskovfonden.

Sammensætning af Klimaskovudvalget

Et § 17 stk. 4 udvalg adskiller sig fra stående udvalg ved både at kunne bestå af medlemmer af kommunalbestyrelsen samt øvrige deltagere såsom eksperter og interessenter. Klimaskovudvalget vil bestå af op til syv personer fra foreninger, borgergrupper, naboer, interessenter og fem personer fra Udvalget Erhverv, Klima & Lokal udvikling.

Formanden for Klimaskovudvalget er viceborgmester Grethe Saabye.

Klimaskovudvalget sammensættes på baggrund af følgende proces:

Der inviteres til et åbent møde, når Kommunalbestyrelsen har vedtaget kommissoriet. På mødet formidles kommissoriet og vilkår for deltagelse i klimaskovudvalget. Deltagere til klimaskovudvalget udpeges på mødet ud fra nedenstående kriterier.

Kriterier for udvælgelse af foreninger, borgergrupper, naboer, interessenter som deltager i Klimaskovudvalg:

- Mindst to personer, som repræsenterer en forening/borgergruppe
- Mindst en repræsentant for naboer* til klimaskoven
- Mindst to personer som er uorganiseret, dvs. personer som ikke repræsenterer en forening/borgergruppe
- Mindst halvdelen af deltagerne skal bo i nærområdet**
- Naboer har fortrinsret, hvis flere tilmeldes indenfor nærområdet
- Grønt råd får til opgave at udpege en deltager

*Nabo defineres som beboere indenfor 300 meter fra klimaskoven

** Lejre By (Lejre Station, Allerslev, Gl. Allerslev, Åvang og Højby)

Som understøttelse af Klimaskovudvalget deltager en ekspert inden for skovrejsning og medarbejdere fra administrationen på møderne.

Varighed

Klimaskovudvalget nedlægges, når et færdigt projektforslag er udarbejdet og godkendt af Kommunalbestyrelsen. Det forventes at ske ultimo 2023

I det vedhæftede kommissorium er formål, opgaver, sammensætning og rammer for udvalgets arbejde nærmere beskrevet.

Administrationens vurdering

Det er administrationens vurdering, at oprettelse af et § 17, stk. 4 udvalg vil danne grobund for en god borgerinddragelsesproces ift. den kommende klimaskov syd for Lejre By. Samt at der skabes et erfaringsgrundlag for om andre enkeltstående opgaver, hvor der ønskes borgerinddragelse, med fordel vil kunne ske ved at oprette et § 17 stk. 4 udvalg.

Økonomi og finansiering

	Udgifter i alt
<i>FV. Udgifter</i>	
Plantning, samt drift- og vedligehold de først 3 år	500.000
Tilpasning af projekt	100.000
Udarbejdelse af endelig ansøgning til Klimaskovfonden	50.000
Øvrige udgifter, bl.a. professionel rådgivning, borgerinddragelse, mv.	110.000
Samlet forventet budget	760.000
<i>Finansiering</i>	
Rådighedsbeløb afsat budget 2023	-400.000
Tilskud Klimaskovfonden	-360.000
Finansiering i alt	-760.000

Bilag

Bilag 1 - Klimaskovfonden krav og skovkriterier for ansøgningsrunde 2, 2022

Kommissorium Klimaskovudvalg for klimaskov syd for Lejre By

Bilag 2 - Skovkort version 3

Punkt 11: EKL/KFT/SSÆ/TMB/BU/JAI - Forventet regnskab 1-2023

23-002535

Beslutning

Indstillingerne anbefales indenfor udvalgets område.

Resumé

Forventet regnskab 1-2023 (FR-1) er det andet tidlige bud på Lejre Kommunes økonomiske situation i 2023, herunder en beskrivelse af de økonomiske udfordringer der aktuelt er i Lejre Kommune i forhold til det samlede regnskabsresultat. Forventet regnskab 1-2023 fremlægges med henblik på at kunne iværksætte kompenserende tiltag tidligt på året.

Fortsat pres på økonomien i 2023

Siden Forventet regnskab 0-2023 (FR-0) er der i marts måned 2023 kommet en ny økonomisk redegørelse fra Finansministeriet. I den økonomiske redegørelse vurderes det, at kommunerne får højere udgifter i år end forventet. Derfor tyder meget på, at kommunerne også får udvidet de økonomiske rammer i den midtvejsregulering for i år, der kommer i forbindelse med den kommende økonomiaftale. Der forventes aktuelt en efterregulering på 15 til 20 mio. kr. for Lejre Kommune.

I Forventet regnskab 0-2023 blev det beskrevet, at Lejre Kommune i 2023 er udfordret i forhold til stigende priser (hovedsageligt energi), det specialiserede børne- og voksenområde, beskæftigelsesområdet samt hjemmeplejen og plejecentre - visitation.

Siden FR-0 er der på energiområdet sket en positiv udvikling med faldende energipriser efter store stigninger i efteråret 2022. Der forventes nu en merudgift på energiområdet på 9,0 mio. kr., hvor der i FR-0 var en forventning om et merforbrug på 19,0 mio. kr.

På det specialiserede socialområde (børn, unge og voksne) viser prognosen merudgifter på i alt ca. 16,9 mio. kr. netto, da det specialiserede voksenområdet ikke længere forventes at kunne holde budgettet. Merudgiften kan særligt henføres til, at der fortsat sker en markant stigning i priserne på de tilbud, der købes. De 16,1 mio. kr. er et nettotal, der dækker over stigende udgifter for 20,9 mio. kr., som modgås af øgede refusionsindtægter vedrørende særligt dyre enkeltsager på 4,8 mio. kr., der ligger uden for servicerammen. Merforbruget på 16,1 mio. kr. er fordelt med 10,0 mio. kr. på børne- og ungeområdet, 5,0 mio. kr. på voksenområdet samt 1,1 mio. kr. vedrørende egne botilbud.

Siden FR-0 er der sket en væsentligt stigning i bl.a. modtagere af seniorpension og førtidspension, hvilket betyder, der forventes merudgifter på beskæftigelsesområdet på 10,3 mio. kr. Heraf kan 8,4 mio. kr. henføres til førtidspension og seniorpension, og 2,5 mio. kr. til STU og FGU. Derudover er der et merforbrug på området for sygedagpenge på 3,5 mio. kr.

Modsat er der på områder som arbejdsmarkedsforanstaltninger et mindreforbrug på 4,3 mio. kr.

Af merforbruget kan 5,6 mio. kr. henføres til budgetgaranteret områder som omfatter arbejdsløshedsdagpenge, førtidspension, seniorpension, revalidering, ledighedsydelse m.v. Det forventes, at merudgiften vil kunne dækkes af midtvejsreguleringen.

De stigende priser er også fortsat en udfordring på mange områder, og særligt oplever mange decentrale enheder en lavere købekraft i 2023. Regeringen har udmeldt, at udgiftslofterne for 2023 fastholdes for nu. Det betyder, at vores serviceudgifter holdes op mod en aftale, hvor der ikke er givet plads til de nuværende pris- og lønskøn. Vi kan dog forvente den nødvendige finansiering til dækning af udgifter til håndtering fordrevne ukrainere.

Lejre Kommune skal samlet set ikke forvente, at der kommer væsentlige ekstra midler i 2023 udover midtvejsreguleringen til håndtering af merudgifter til fordrevne ukrainere, pris- og lønudvikling og stigningen på beskæftigelsesområdet.

Hovedkonklusionen er overordnet:

- Merforbrug på 9,9 mio. kr. vedrørende driftsudgifter med overførselsadgang
- Merforbrug på 26,8 mio. kr. på områder uden overførselsadgang
- Mindreforbrug vedrørende servicerebusthedspulje på 22,2 mio. kr.

Samlet set er der tale om et forventet merforbrug på 36,7 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget for 2023 for driften uden servicerebusthedspuljen. Såfremt servicerebusthedspuljen på 22,2 mio. kr. bruges til finansiering af merforbruget på 36,7 mio. kr., er udfordringen herefter på **14,5 mio. kr.** En foreløbig vurdering af midtvejsregulering i juni måned tyder på en midtvejsregulering på omkring 15-20 mio. kr., som forventes at kunne finansiere den resterende udfordring i 2023. Resultatet af midtvejsreguleringen kendes først i juni måned, så indtil da er der udelukkende tale om et skøn på baggrund af den økonomiske redegørelse fra marts måned.

På anlægsområdet forventes der et mindreforbrug på 49,7 mio. kr. i forhold til korrigeret budget for anlægsprojekterne.

Forklaringer på afvigelser er nærmere beskrevet i bilag 1 - Uddybning af forventninger på udvalgsniveau og politikområder.

I bilag 4 vises FR-1 fordelt på de enkelte bevillinger.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Forventet Regnskab 1-2023 godkendes
2. at administrative budgetkorrektioner (omplacering mellem bevillinger, som samlet går i 0) jf. bilag 2 godkendes
3. at tillægsbevillinger på netto -3,1 mio. kr. jf. bilag 3 godkendes

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Der sker i øjeblikket store økonomiske forandringer, som påvirker den økonomiske situation i kommunerne hurtigt i disse år. Lejre Kommune mærker de store prisstigninger på energi, varer og tjenester, og dette betyder, at vi får mindre for de budgetter, der er afsat. Aktuelt vurderes det i Økonomisk Redegørelse, marts 2023, at inflationen er på vej ned, at vi kan se mere lyst på fremtiden end for blot få måneder siden, og at der ikke er udsigt til et stort tilbageslag i dansk økonomi. Men på trods af dette er vi kommet ind i 2023 med et for højt udgiftsniveau i forhold til den økonomiske ramme, der indgik i økonomiaftalen med regeringen for 2023.

FR-1, hovedresultat

FR-1 omfatter alle kommunens udgiftstyper, såvel drifts- og anlægsudgifter som indtægter, renter og lån.

Nedenstående tabel 1 viser et merforbrug på de skattefinansierede nettodriftsudgifter på 14,7 mio. kr. og et mindreforbrug på 0,2 mio. kr. vedrørende de brugerfinansierede områder (renovation og rotter), således at der i alt forventes et merforbrug på 14,5 mio. kr.

Tabel 1: Forventet årsresultat for Lejre Kommune

Resultatopgørelse (mio. kr.)	Oprindeligt budget (a)	Korrigeret budget (b)	Forventet regnskab 2023	FV. regnskabsafvigelse i forhold til:	
				Merforbrug = +	Mindreforbrug = -
				Opr. Budget	Kor. Budget
Indtægter	-1.916,0	-1.916,0	-1.916,0	0,0	0,0
Skattefinansierede nettodriftsudgifter	1.787,4	1.788,2	1.802,9	15,6	14,7
Brugerfinansieret udgifter	-2,7	-2,7	-2,9	-0,2	-0,2
Anlægsudgifter	86,7	155,3	105,7	18,9	-49,7
Salg af grund og bygninger	0,0	-0,8	-0,8	-0,8	0,0
Optagne lån	-0,5	-8,3	-8,3	-7,7	0,0
Renter	11,1	11,1	11,1	0,1	0,0
Afdrag på lån	37,6	37,6	37,6	0,0	0,0
Balanceforskydninger	1,3	1,3	9,3	8,0	8,0
Udgifter i alt	1.920,8	1.981,8	1.954,6	33,9	-27,2
LIKVIDITETUNDERSKUD (+)					
LIKVIDITETOVERSKUD (-)	4,8	65,8	38,6	33,9	-27,2

Hovedresultaterne i Forventet Regnskab 1-2023 er:

- Indtægter fra bloktilskud. Der forventes en merindtægt ved midtvejsreguleringen. Men det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at udarbejde en indtægtsprognose for de forventede indtægter, men der kan være tale om en efterregulering på 15-20 mio. kr.
- De skattefinansierede nettodriftsudgifter viser et samlet merforbrug 14,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget, hvoraf 9,9 mio. kr. er vedrørende områder med overførselsadgang, og 26,7 mio. kr. vedrører områder uden overførselsadgang. Modsat er der 22,2 mio. kr. i mindreforbrug vedrørende servicerebusthedspuljen.
- Det brugerfinansierede område (renovation og rotter) viser et mindreforbrug på 0,2 mio. kr.
- Der forventes afholdt anlægsudgifter for 105,7 mio. kr. i 2023. I denne forventning er der både indregnet anlægsprojekter, som er overført fra 2022, og en forventning, om at der er nogle udgifter, som skal overføres til 2024 og senere.
- Der forventes salgsindtægter vedrørende salg af grunde og bygninger på 0,8 mio. kr.
- Lånoptag forventes at være 8,3 mio. kr., hvilket er 7,7 mio. kr. højere end oprindeligt budget.
- Et forventet likviditetsunderskud (kasseforbrug) på 38,6 mio. kr.
- Forventet Regnskab 1 er udarbejdet på grundlag af forbruget og det korrigerede budget pr. 28. februar 2023. Der indgår derfor ikke i ovenstående oversigt de beslutninger, som Kommunalbestyrelsen har truffet den 31. marts 2023.

FR-1 – nærmere beskrivelse

Forventninger til årsresultatet fordelt på politikområder fremgår af bilag 1, hvor der også er detaljerede forklaringer opdelt efter udvalgsområder. I denne sagsfremstilling er kun fremhævet de væsentligste forklaringer, og de er beskrevet helt kort.

A) Indtægter

På baggrund af den seneste økonomiske redegørelse vurderes det, at kommunerne får højere udgifter i år end forventet, og derfor tyder meget på, at kommunerne også får udvidet de økonomiske rammer i den midtvejsregulering for i år, der kommer med den kommende økonomiaftale.

Det er især flere modtagere af seniorpension og sygedagpenge end forventet, der rykker ved kommunernes udgifter, og dermed også de forventede indtægter fra staten. Desuden er den forventede inflation i år markant højere end den, der lå til grund for P/L-skønnet i økonomiaftalen for 2023. Dermed tyder det på, at regulering af både overførsler og P/L vil give øget finansiering. Der kan være tale om en efterregulering på 15 til 20 mio. kr. for Lejre Kommune.

B) Drift

Hovedkonklusionen er overordnet, at der er et merforbrug på 9,9 mio. kr. vedrørende driftsudgifter med overførselsadgang. Derudover er der et merforbrug på områder uden overførselsadgang på 26,8 mio. kr.

Tabel 2 - Driftsresultat med og uden overførsel

Område	Mio. kr.
Med overførsel	9,9
Uden overførsel	26,8
Servicerobusthedspuljen	-22,2
I alt	14,5

Der er siden budgetvedtagelsen for 2023 i oktober 2022 godkendt en række tillægsbevillinger til budgettet, så det korrigerede budget nu er 1.785,5 mio. kr.

Tekst	Punkt	Dato	Udval	Mio. kr.
Oprindeligt budget				1.784,6
FR22-3 Bilag 3 Tillægsbevillinger	5	28.11.2022	XX, ØU, KB	-0,06
Anlægsregnskaber fra salg af 3 akutboliger	7	28.11.2022	ØU, KB	0,24
Yderligere puljemidler til den regionale uddannelsespulje	18	28.11.2022	UJA, ØU, KB	-0,16
Midler natur- og friluftspan Lerbjerg Skov	12	19.12.2022	UKFT, ØU, KB	0,08
Etablering af friplejehjem i Hvalsøområdet	23	30.01.2023	USSÆ, ØU, KB	0,50
Lerbjerg Skov	15	27.02.2023	TMB, ØU, KB	-0,27
Tilkendte puljer på beskæft.området 2023	16	27.02.2023	ØU, KB	0,55
Korrigeret budget				1.785,5

I nedenstående beskrives væsentlige afvigelser, men ellers henvises til bilag 1 for en nærmere beskrivelse af de enkelte områder.

Stigende energipriser

I 2022 sås helt ekstremt høje prisstigninger på el og varme – især på naturgas – bl.a. som følge af krigen i Ukraine. Som mange andre kommuner igangsatte Lejre Kommune en indsats for at bremse forbruget af el og varme – og dette har haft en stor effekt på det samlede forbrug. Indsatsen fortsættes i resten af varmesæsonen 2022/2023. Det må forventes, at der også skal iværksættes energireducerende tiltag i varmesæsonen 2023/2024, da der dels fortsat vil være udfordringer med forsynings sikkerheden, og dels fortsat høje priser. Priserne er p.t. på vej nedad, men de er fortsat ikke på det niveau, de var på for et par år siden. Reduktionen i forbrug er desværre ikke nok til at afbøde effekten af de fortsat høje priser, og p.t. forventes således et merforbrug på omkring 9 mio. kr. i 2023.

Specialiserede socialområde

Børn- og unge

Der er på området estimeret et merforbrug på 10,0 mio. kr., der er sammensat af følgende årsager:

Årsag	Afvigelse
Stigende priser	18,7
Ændret antal	-4,0
Statsrefusionsindtægter p.g.a. stigende priser	-5,0
Øvrigt	0,3
I alt	10,0

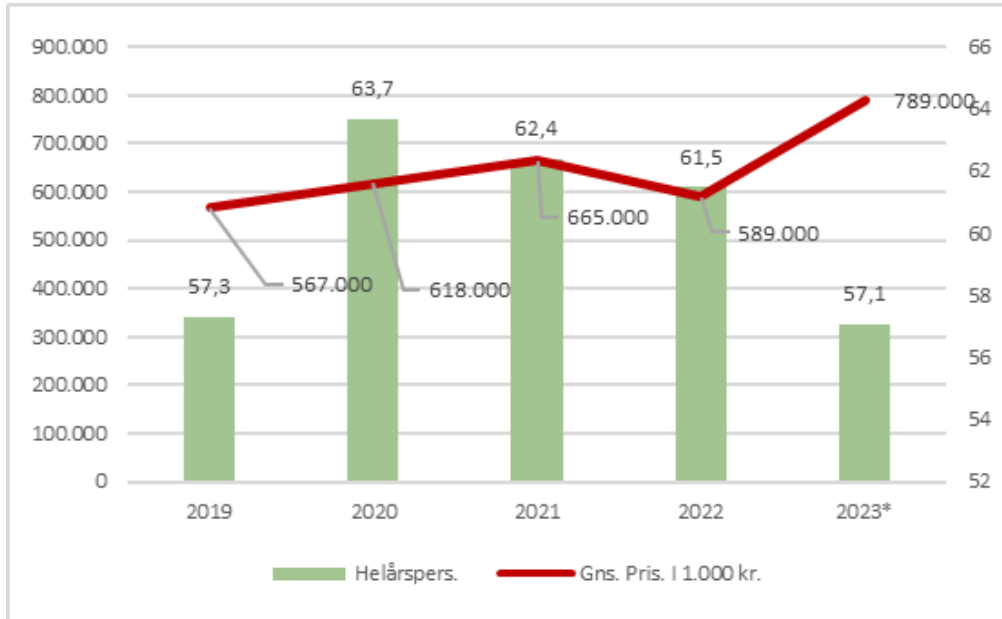
Som det fremgår af ovenstående, skyldes merforbruget i 2023 væsentligt stigende priser, som giver et merforbrug på 18,7 mio. kr. i forhold til forudsætningerne i budget 2023.

Som konsekvens af de stigende gennemsnitspriser, og især at de dyreste sager er blevet markant dyrere, ses der en stor stigning i mængden af forventet refusion på grund af særligt dyre enkeltsager på børne- og ungeområdet. Dette betyder, at der forventes en merindtægt på 5,0 mio. kr. i 2023.

Der ses også i 2023 et fald i antallet af foranstaltninger, hvilket giver en mindreudgift på 4,0 mio. kr. Faldet i antal kan hovedsageligt henføres til forebyggende foranstaltninger, hvor der forventes 28 færre foranstaltninger, hvilket dog opvejes af tilsvarende stigende enhedspriser på området, således at området forebyggende foranstaltninger kommer ud af året med budgetoverholdelse.

Administrationen har på baggrund af ovenstående merforbrug igangsat udarbejdelse af konkret handlingsplan jf. principper for økonomistyring. Handlingsplan vil efterfølgende blive forelagt på fagudvalgsmøde.

I nedenstående graf ses udvikling i antal anbringelser og gennemsnitspriser på anbringelsesområdet fra regnskab 2019 til regnskab 2022 og forventet regnskab 2023.

Administration er i gang med udarbejdelse af handleplan på området.

Voksen- handicappede

Der er på området estimeret et merforbrug på 5,0 mio. kr., der er sammensat af følgende årsager:

Årsag	Afvigelse
Stigende priser	3,4
Ændret antal	1,6
Statsrefusionsindtægter p.g.a. stigende priser	0,0
I alt	5,0

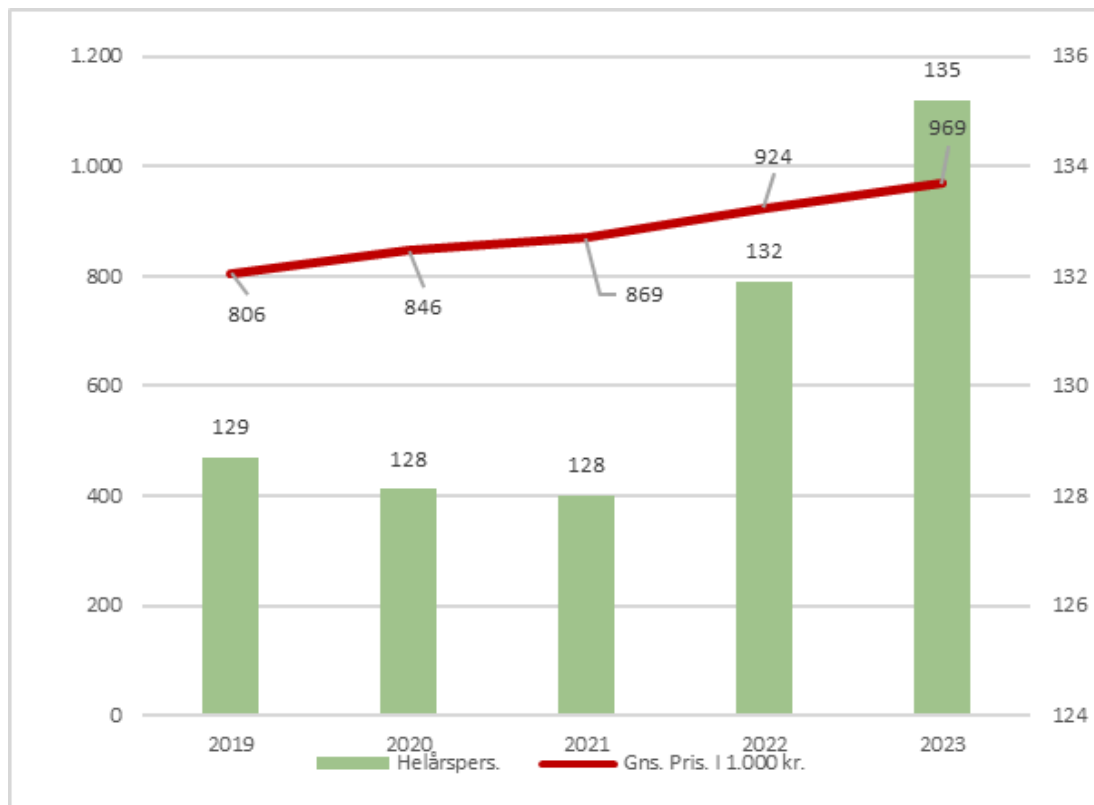
Det specialiserede voksenområde er i budget 2023 reguleret med befolkningstilvæksten for Lejre Kommune for at imødegå den forventede tilgang på området. Aktuelt forventes der et merforbrug på 5,0 mio. kr. i 2023.

Merforbruget i 2023 er fordelt med 2,2 mio. kr. i forhold til botilbud og 2,8 mio. kr. i forhold til støtte og hjælp.

Administrationen har på baggrund af ovenstående merforbrug igangsat udarbejdelse af konkret handlingsplan jf. principper for økonomistyring. Handlingsplan vil efterfølgende blive forelagt på fagudvalgsmøde.

Botilbud

Aktuelt forventes der i 2023 135 helårspersoner i botilbud (§ 107, § 108, § 109/§ 110 og § 105/§ 85) hvilket er 1 helårsperson mere budgetforudsætning på 134 helårsperson.

Beskæftigelse

Lejre Kommune forventer i FR1-2023 at have et merforbrug i forhold til korrigeret budget på 10,3 mio. kr., hvoraf 5,6 mio. kr. ligger indenfor budgetgarantien, og 4,8 mio. kr. ligger udenfor. Områder udenfor budgetgarantien omfatter sygedagpenge, fleksjob, seniorjob, FGU og STU (særlig tilrettelagt uddannelse).

Merforbruget på 10,3 mio. kr. kan henføres til følgende områder:

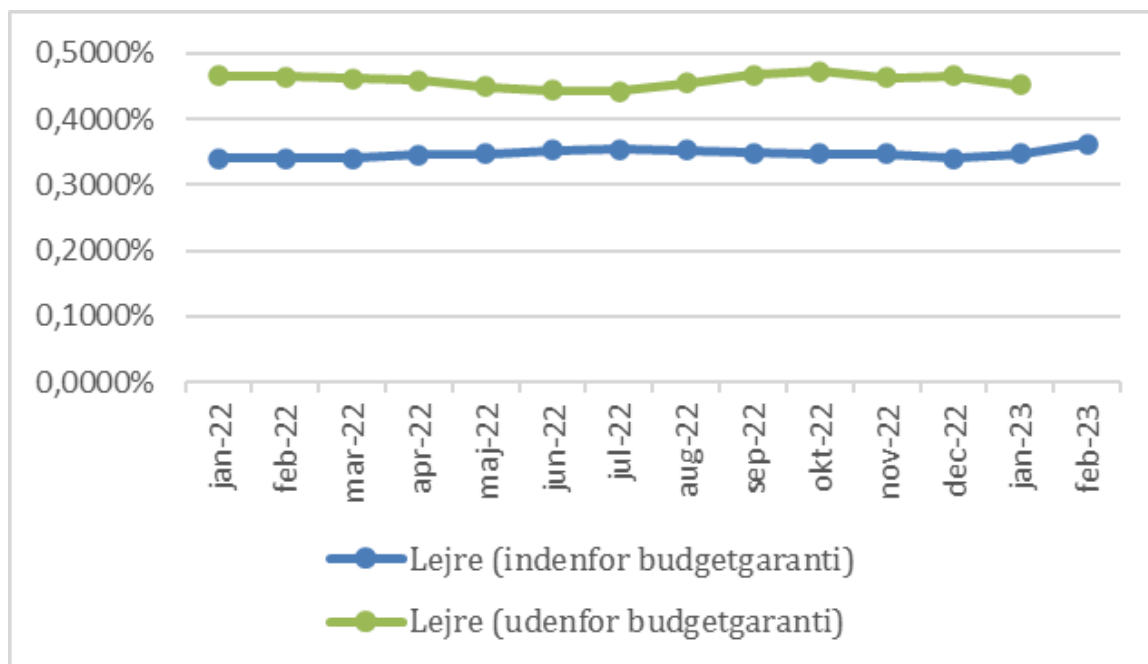
- STU/FGU +2,5 mio. kr.
- Arbejdsmarkedsforanstaltninger og forsørgerydelser -4,3 mio. kr.
- Introduktionsprogram udlændinge & ydelser 0,3 mio. kr.
- Sygedagpenge 3,5 mio. kr.
- Dagpenge til forsikrede ledige -0,1 mio. kr.
- Førtids- og seniorpension 8,4 mio. kr. mio. kr.

Lejre Kommunes budget 2023 lagde sig op ad KL's overførelsesskøn for 2023, som var det, der var finansieret i økonomaftalen. Overførelsesskønnet var på i alt 316,4 mio. kr., og Lejre Kommune forventer i FR-1 at bruge 325,1 mio. kr., svarende til en merudgift på 8,7 mio. kr. i forhold til overførelsesskønnet for 2023.

Særligt udgifterne til førtidspension/seniorpension er højere end KL's overførelsesskøn. KL's skøn for områderne var, at der var udgifter for 119,5 mio. kr., og der forventes aktuelt udgifter for 132,0 mio. kr., svarende til 12,5 mio. kr. mere end der er indeholdt i kommunernes finansiering for 2023.

Lejre Kommune kan blive kompenseret for merudgifterne indenfor budgetgarantien, som i FR1-2023 forventes at være 5,6 mio. kr. Dette forudsætter, at landet under ét har tilsvarende eller højere udgifter end Lejre Kommune indenfor det budgetgaranterede område.

Graf: Lejre Kommunes andel af fuldtidspersoner på overførselsydelse i forhold til landet:

Kilde: Jobindsats.dk

C) Anlæg

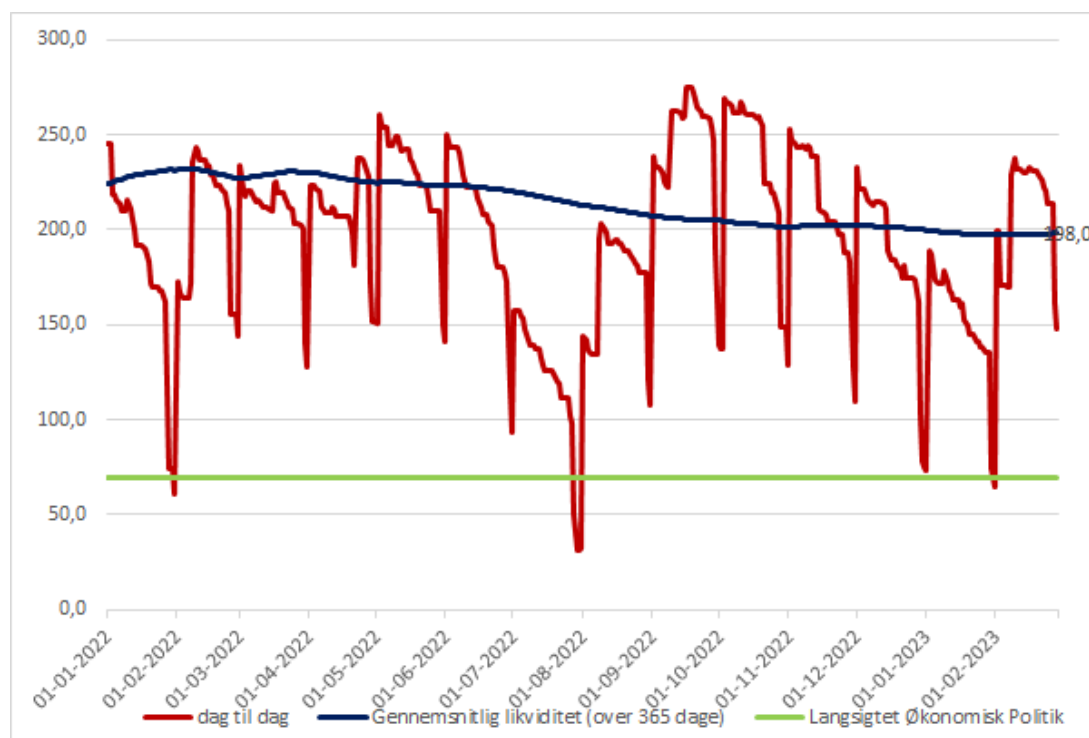
De samlede anlægsudgifter forventes i 2023 at udgøre 105,7 mio. kr., som er svarende til, at der gennemføres anlæg for 18,9 mio. kr. mere i 2023 end oprindeligt budgetlagt.

Der indstilles i denne sag, at der budgetomplaceres 1,2 mio. kr. fra landsbypuljerne til finansiering af pavilloner ved Hvalsø Skole og Allerslev Skole jf. punkt 6 den 7. marts 2023 i Udvalget for Børn & Ungdom.

Der er i FR-1 lavet en konkret vurdering i forhold den forventede udgift for hvert enkelt anlægsprojekt, som fremgår af bilag 5.

D) Likviditet

Aktuelt har Lejre Kommune pr. 28. februar 2023 en gennemsnitlig likviditet på 198,0 mio. kr. (gennemsnit over 365 dage).

Bilag

Bilag 1 - Uddybning af forventninger på udvalgsniveau og politikområder

Bilag 2 - Administrative budgetkorrektioner FR-1-2023

Bilag 3 - Tillægsbevillinger FR-1-2023

Bilag 4 - FR-1 fordelt på de enkelte bevillinger

Bilag 5 -Anlægsopfølgning 2023

Punkt 12: EKL - Eventuelt

Beslutning

Intet at bemærke.

Punkt 13: EKL - Godkendelse af referat